

Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programı ortak metninde yer alan sürdürülebilirlik yeterliğinin incelenmesi

Güven KEMERKAYA¹ , Solmaz Damla GEDİK ALTUN² , Ali MEYDAN³

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Aksaray, Türkiye

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ABD Nevşehir, Türkiye

³Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, Nevşehir, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.70736/ijoess.1651

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarihi/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

14.11.2024

30.05.2025

15.06.2025

Öz

Sürdürülebilirlik kavramı toplumların gelecek nesillerin yaşam gereksinimlerini karşılama yeterliliklerini tehlikeye atmadan ortak kaynaklarımızı bilinçli kullanma şekli olarak ifade edilebilir. Sürdürülebilirliğin ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutları vardır. Bu boyutların bireylere yüklediği sorumlulukların topluma nüfuz etmesi için politika yapıcılara ve programcılara büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda araştırma 2024 yılında yayımlanan ve 2024-2025 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli program içeriğinin Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç ile nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yolu ile çözümlenmiştir. Çalışma dokümanı olarak öğretim programları ortak metni ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri belgeleri kullanılmıştır. Öğretim programları ortak metninde yer alan: temel yaklaşımlar, genel amaçlar, öğrenci profili, kavramsal beceriler, eğilimler, bütünsel beceriler, erdem değer eylem çerçevesi, okuryazarlık becerileri başlıkları on yedi sürdürülebilirlik kalkınma hedefi ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğretim programları ortak metninde yer alan başlıkların sürdürülebilirlik hedefleri ile örtüştüğü bulgusu elde edilmiştir. Programlarda yer verilen öğrenci profili, genel amaçlar ve okuryazarlık becerileri başlıkları sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik olarak en fazla içerik barındıran bölümlerdir. Araştırmada en az içerik barındıran bölümün bütünsel beceriler başlığı olduğu görülmüştür. Çalışma sonucu dikkate alınarak öğretim programlarında sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik olarak öğrenme çıktılarında daha net ifadeler kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, öğretim programı, Maarif Modeli, sürdürülebilirlik kalkınma hedefi

Examining the sustainability competence in the common text of the Turkish century education model curriculum

Abstract

The concept of sustainability can be expressed as the way societies use our common resources consciously without jeopardising the ability of future generations to meet their living needs. Sustainability has ecological, economic and social dimensions. In order for the responsibilities that these dimensions impose on individuals to permeate the society, policy makers and programmers have great responsibilities. In this context, the research aims to examine the content of the Turkey Century Maarif Model programme content, which was published in 2024 and put into practice in the 2024-2025 academic year, in terms of Sustainability Development Goals. For this purpose, document analysis method, one of the qualitative research methods, was used. The data obtained were analysed through content analysis. The common text of curricula and sustainability development goals documents were used as study documents. The titles in the joint text of the curricula: basic approaches, general objectives, student profile, conceptual skills, trends, integrated skills, virtue value action framework, literacy skills were examined in comparison with the seventeen sustainability development goals. As a result of the research, it was found that the titles in the common text of the curricula overlap with the sustainability goals. Student profile, general objectives and literacy skills titles in the curricula are the sections that contain the most content for sustainability goals. In the study, it was observed that the section with the least content was the integrated skills title. Considering the results of the study, clearer statements can be used in learning outcomes for sustainability goals in curricula.

Keywords: Sustainability, curriculum, Maarif Model, sustainability development goal

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Güven KEMERKAYA, E-posta/ e-mail: gkemerkaya2010@gmail.com

GİRİŞ

Sürdürülebilirlik kavramı, küresel toplumun çevresel, sosyal ve ekonomik zorluklarla boğuştuğu 21. yüzyılda giderek daha önemli hale gelmiştir. Eğitim bağlamında, öğrenciler arasında sürdürülebilirlik yeterliliklerini geliştirme ihtiyacı temel bir öncelik olarak kabul edilmiştir (Wiek ve ark., 2011). Dünyanın geleceği ile ilgili belirsizlikler ve gelecek ile ilgili belirgin olmayan görüşlerle birleşince, eğitim noktasında derin etkilere neden olmaktadır. Çünkü gelecek dünyada yaşayacak insanlara eğitim vermeye çalışıyoruz. Mevcut sosyal, ekonomik ve çevresel eğilimler sürdürülebilirlik açısından olumlu bir tablo çizmiyor. Bu nedenle eğitim sürdürülebilirlikle ilgili konuların anlaşılmasını teşvik edici bir görev üstlenmektedir (Cutting & Summers, 2016). Bilinmesi gereken gerçek durum dünyanın daha başarılı insanlara ihtiyacı olmadığıdır. Ancak dünya daha fazla barış elçisine, şifacıya, onarıcı bireye, hikâye anlatıcısına ve sevgi dolu insanlara acil ihtiyacı var. Dünyayı yaşanabilir ve daha insani hale getirmek için mücadeleye katılmaya gönüllü, erdemli, cesaret sahibi bireylere ihtiyacı var. Bu sayılan niteliklerin günümüz eğitim anlayışlarının, kültürlerinin tanımladığı başarı ile çok ilgisi görünmüyor (Orr, 2004). Bu bağlamda kapsamlı bir eğitim çerçevesi olan Türkiye Yüzyıl Maarif Modeli, sürdürülebilirlik yetkinliklerini öğretim programlarına entegre etme fırsatı sunmaktadır.

Ekolojik bakış açısı, dünyanın ya bizim yaşamamızdan bağımsız olarak varlığını sürdürdüğü ya da bizim kontrolümüzde var olduğu yönündeki varsayımları kabul etmez. Bunun yerine ekoloji bizim dünya ile dünyanın da bizim ile karşılıklı ihtiyaca bağlı bir bağımlılık ilişkisi olduğunu ileri sürer. İnsan yaşamı dünyayı dönüştüren bir özellik barındırmaktadır. Kurgulanan sistemler ham maddeleri yutan ve onları daha karmaşık bir hale dönüştüren süreçleri içermektedir. Tüm bu dönüşümler, biyolojik, dilsel, kültürel, sosyal ve teknolojik gibi alanlarda varlığını kabul etmek istediğimiz kadarıyla çok daha az bir kısmı insanların bilinçli kontrolü altındadır (MacPherson, 2011). Birleşmiş Milletlere (BM) üye devletler Eylül 2015'te Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) olarak literatürde yerini alan "Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi"ni resmi olarak kabul etmişlerdir. 17 hedeften meydana gelen bu set küresel yoksulluğu sonlandırmak, sürdürülemez tüketim kalıplarını bitirmek ve 2030 yılına kadar sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyümeyi, sosyal kalkınmayı ve çevre korumasını kolaylaştırmayı amaçlamıştır (Birleşmiş Milletler, 2015). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, afet riskini minimuma indirme (Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçevesi), iklim değişikliği çalışması (COP21 Paris İklim Değişikliği Anlaşması) ve sürdürülebilir kentsel kalkınma (Yeni Kentsel Gündem) ile ilgili olarak kalkınma stratejilerini planlamak ve uygulamaktır. SKH'lerini

2030 yılına kadar gerçekleştirmek, dünya genelinde birçok kuruluş, topluluk ve sektörün koordineli bir şekilde sürdürülebilir bir çalışma yürütmesi gerekmektedir (Gill & Smith, 2021).

Sürdürülebilirlik yeterlilikleri, sürdürülebilir kalkınmayla ilgili “başarılı görev performansını ve problem çözme için mümkün kılan işlevsel olarak bağlantılı bilgi, beceri ve tutum kompleksi” olarak tanımlanır (Wiek ve ark., 2011). Bu yeterlilikler, öğrencileri sürdürülebilirliğe yönelik toplumsal dönüşümlere katkıda bulunabilecek “problem çözümler”, “değişim temsilcileri” ve “geçiş yöneticileri” olmaya hazırlamak için gereklidir. (Wiek ve ark., 2011). Sürdürülebilirlik eğitimi, sürdürülebilirliğin anlaşılmasını ve uygulanmasını zenginleştirmek için geleneksel ekolojik bilgiler ve yerli bakış açıları dahil olmak üzere çeşitli dünya görüşlerini birleştirmenin önemini vurgulamaktadır (Demssie ve ark., 2020). Ayrıca okul binaları gibi yapılar çevreler, sürdürülebilir tasarım ilkelerini ve uygulamalarını gösteren değerli öğrenme ortamları olarak hizmet verebilir (Taşçı, 2015). Örneğin, Yerlilerin bilgilerini modern eğitimle birleştirmeye yönelik bir çalışma, alternatif dünya görüşlerini dikkate almanın sürdürülebilirlik yeterliliklerine daha kapsamlı bir yaklaşımı teşvik edebileceğini öne sürer. Benzer şekilde, sürdürülebilirlikteki temel yeterlilikler üzerine yapılan araştırmalar, karmaşık sürdürülebilirlik zorluklarının üstesinden gelmek için öğrencilerde iddialı bilgi ve beceri profilleri geliştirmeye yönelik akademik programlara olan ihtiyacı vurgulamaktadır (Anor, 2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Eğitim Programları, geleceğin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte, sürdürülebilir yeterlilikler üzerine odaklanmaktadır. Bu bağlamda, literatürde sürdürülebilir yeterlilikler, bireylerin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarda bilinçli kararlar alabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bu yeterlilikleri geliştirmek için kapsamlı bir müfredat sunarak öğrencilere hem teorik hem de pratik bilgi sağlamayı amaçlamaktadır.

Programların içeriğinde yer alan projeler ve etkinlikler aracılığıyla, öğrencilerin sürdürülebilirlik konusunda farkındalık kazanmaları ve bu bilgileri günlük yaşamlarına entegre etmeleri hedeflenmektedir. Bu programlar, öğrencilere çevresel etkileri azaltma, kaynakları verimli kullanma ve sosyal adaleti gözetme becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanında, ekonomik sürdürülebilirlik konusunda bireylerin girişimcilik yeteneklerini geliştirerek, yenilikçi çözümler üretmelerine olanak tanımaktadır. Eğitim sürecinde, öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirecek uygulamalı projeler ve takım çalışmaları da önemli bir yer tutmaktadır (Yue & Ji, 2020). Bu programlar, öğrencilere sadece bilgi kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda onları çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik konularında bilinçli bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Sürdürülebilir yeterlilikler, bu modelin temel taşlarını oluşturarak bireylerin hem kişisel hem de profesyonel yaşamlarında daha bilinçli ve etkili kararlar almalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Literatür tarandığı zaman Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile ilgili çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak Maarif Modeli Ortak Metin kapsamında sürdürülebilirlik teması ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Model ile ilgili yapılan çalışmalar (Soysal & Akbulut, 2024; Tosun & Gökçe, 2024; Ülçay, 2024; Yıldırım & Çalışkan, 2024; Ayvaz & Ergun, 2025; Duyul vd., 2025; Temur, 2025) olduğu görülmektedir. Bu araştırma ile Maarif Modeli programlarının içeriğinin Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedeflerini yansıtır yansıtmadığının ortaya konması, esnek bir yapıya sahip olan Maarif Modeli öğretim programlarının güncellenmesi noktasında referans olması bakımından önemlidir. Mevcut çalışmanın bu bağlamda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, nitel araştırma metotlarından biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen olgu veya olaylara ilişkin bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Elde edilen veriler içerik analizi yolu ile sistematik kategorilere ayrılarak incelenmiştir. İçerik analizi, metin veya anlamlı bilgi içeriği olan belgelerden, bilgi ve veri elde ederek tekrar edilebilir geçerliği olan çıkarım yapma tekniği olarak tanımlanabilir (Miles & Huberman, 1994). İçerik analizi araştırmacıların sanat eserleri, fotoğraflar, harita, ses dosyaları, işaret ve figürlerden ve hatta sayısal dokümanlardan veri alarak inceleme yaptığı bir yöntemdir. (Krippendorff, 2019). Yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler kategorilere ayrılarak tabloya dönüştürülmüştür.

Veri toplama araçları

Çalışma verileri doküman incelemesi yolu ile elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan dokümanlar Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Çalışmada incelenen dokümanlar

S.N.	İncelenen Doküman	Kaynak
1	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Programlar Ortak Metni	Milli Eğitim Bakanlığı, 2024
2	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (17 hedef)	Birleşmiş Milletler, 2015

Verilerin toplanması/işlem yolu

Araştırma dokümanları literatür taranarak elektronik ortama aktarılmıştır. Dijital formattaki dokümanlar incelenerek kodlanmış ve tabloya dönüştürülmüştür.

Verilerin analizi

Bu araştırmada, içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda, Maarif Modeli programlar ortak metni öğretim programlarının temel yaklaşımı, öğretim programlarının genel amaçları, öğrenci profili, eğilimler, Türkiye yüzyılı maarif modeli, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi, okuryazarlık becerileri başlıklarında yer alan içerikler sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri başlıkları ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Program içerikleri, kalkınma hedefleri alt başlıklarına göre sıralanmıştır. Elde edilen analizler tablolara yansıtılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ortak metni Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri bağlamında incelenmesi sonucu ortaya konan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular: Öğretim Programlarının Temel Yaklaşımı, Öğretim Programlarının Genel Amaçları, Öğrenci Profili, Eğilimler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Kavramsal Beceriler, Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, Okuryazarlık Becerileri başlıklarında yer alan içeriklerin detaylı incelenmesi ile elde edilmiştir.

Öğretim programları ortak metin “öğretim programlarının temel yaklaşımı” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programlarının temel yaklaşımı ile ilgili metinden çıkartılan, genel amaç vurgusu yapan cümlelerin “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” doğrultusunda incelendiğinde: “Nitelikli Eğitim, Amaçlar İçin Ortaklıklar, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sanayi, Yenilikçilik ve Alt Yapı, İklim Eylemi” hedefleri ile örtüştüğü görülmektedir. Programların temel yaklaşımı ile Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nin örtüşen maddeleri Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Öğretim programlarının temel yaklaşımı” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim Programlarının Temel Yaklaşımı	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
“Türk eğitim sistemi bütün ideolojilerin üstünde millî bir şahsiyetin oluşumuna katkı sağlamak ve millî bilince sahip şahsiyetlerden oluşan bir toplum oluşturabilmek adına ahlaklı, erdemli; milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş bilge nesilleri hedefler”	• Nitelikli Eğitim
“Eleştirel düşünen, problem çözen, karar veren, mesuliyet ve ülkü sahibi; yalnızca medeniyete uyum sağlamakla yetinmeyip etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi nesiller yetiştirmek de eğitim sistemimizin ilkeleri arasındadır.”	• Amaçlar İçin Ortaklıklar
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde eğitim, herkesin hayat boyu erişiminin teminat altına alındığı temel bir hak olarak görülür. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğrencilerin inanç, kimlik ya da sosyoekonomik durumları nedeniyle dezavantajlı olmadığı bir öğrenme süreci tasarlar ve bu farklılıkları dikkate alarak olası dezavantajları giderici tedbirlerle herkes için adil bir eğitim sürecini tahkim eder.”	• Nitelikli Eğitim • Eşitsizliklerin Azaltılması
“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde bilme ile sorumluluk, birbirini bütünleyen iki temel kavramdır. Bilginin kendisi ve bilme eylemi kadar bilgiye sahip olmayla üstlenilen sorumluluk da eğitim sistemimizde önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda sorumluluk; kişinin kendi varlığını dengeli biçimde geliştirme azminin	• Sanayi, Yenilikçilik ve alt yapı • Eşitsizliklerin azaltılması • Amaçlar İçin Ortaklıklar • İklim Eylemi

Öğretim Programlarının Temel Yaklaşımı	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
yanında çevreye, topluma, insanlığa ve dahası tüm kâinata yönelik eylemlerle desteklenmiş bir bütün olarak değerlendirilir.”	
Eğitim anlayışımızın somut tezahürleri olan öğretim programları, insanın bütün yönleriyle gelişimini esas alır. Programlarda bilgi, beceri, eğilim ve değerler; yetenek, ilgi, ihtiyaç ve bireysel farklılıklarla güçlendirilerek ele alınır.	• Nitelikli Eğitim

Öğretim Programının Temel Yaklaşımı içeriğinin Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri ‘ne yönelik olarak içerik barındırdığı görülmektedir. Öğretim programları ortak metnin “Nitelikli Eğitim” hedefini üç farklı yaklaşımda yer almış olması programların sürdürülebilirliğin eğitim hedefine yönelik olarak beklenti ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Öğretim programları ortak metin “öğretim programlarının genel amaçları” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programları ortak metninde belirtilen genel amaçlar incelendiğinde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na dayandırıldığını ve ayrıca Türkiye Yetkinlikler Çerçevesi’ne dayandırılan yetkinliklerin işe koşulduğu görülmektedir. Buna göre genel amaçların: “Nitelikli Eğitim, Sanayi, Yenilikçilik ve Alt Yapı, Amaçlar İçin Ortaklıklar, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme” Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nin programların ortak genel amaçları ile örtüştüğü söylenebilir. Genel amaçlar içerisinde yer alan hedefler Tablo 3.’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretim programları genel amaçları ve sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri bulguları

Genel amaçlar	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Öğretim programları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar -okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyeleri birbirinin tamamlayıcısıdır. Ayrıca tüm programlar bütünüyle “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ifadesini bulan yetkinlikleri kazanmış; ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğrencilerin bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır olmalarını sağlamaya yöneliktir.	• Nitelikli Eğitim • Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı • Amaçlar İçin Ortaklıklar • İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme • Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar • Eşitsizliklerin Azaltılması • Sorumlu Tüketim ve Üretim • Toplumsal Cinsiyet Eşitliği • Temiz Su ve Sıhhi Koşullar • Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun ikinci maddesinin birinci fıkrasında yer alan: “Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” amacın “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri”nden: “Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, Eşitsizliklerin Azaltılması” hedefleri ile örtüştüğü söylenebilir. Bunun yanında yine Milli Eğitim Temel Kanunu ikinci maddenin ikinci fıkrasında yer alan: Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu

bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek” ifadeler: “Nitelikli Eğitim, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizliklerin Azaltılması, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar” gibi “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” ile örtüştüğü görülmektedir. Kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen: “İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak” ifadeleri “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri”nden: “Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı” hedeflerini kapsadığı görülmektedir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” incelendiği zaman, “Genellik ve Eşitlik” ilkesinin; “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Eşitsizliklerin Azaltılması” hedeflerine vurgu yaptığı görülmektedir. “Ferdin ve toplumun ihtiyaçları” ilkesinde; Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar” hedeflerin yer aldığı görülmektedir. “Eğitim hakkı” ilkesinin: “Nitelikli Eğitim, Eşitsizliklerin Azaltılması” hedefine paralellik gösterdiği görülmektedir. “Fırsat ve imkân eşitliği”: ilkesinin: “Nitelikli Eğitim, Eşitsizliklerin Azaltılması” hedeflerine yönelik vurgu yaptığı söylenebilir. “Süreklilik” ilkesinin sürdürülebilirlik hedefleri ile doğrudan örtüştüğü söylenebilir. “Bilimsellik” ilkesinin ise: “Nitelikli Eğitim, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı” hedefleri ile örtüştüğü söylenebilir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde belirlenen 8 anahtar yetkinliğin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne göre incelenmesinde: “Dijital Yetkinlik, Vatandaşlık Yetkinliği, Girişimcilik Yetkinliği, Kültürel Farkındalık Yetkinliği, Kişisel, Sosyal Ve Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği, Matematiksel Yetkinlik Ve Bilim, Teknoloji Ve Mühendislikte Yetkinlik” gibi yetkinliklerin, “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri”nden : “Nitelikli Eğitim, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar” gibi hedeflere vurgu yaptığı söylenebilir.

Öğretim programları ortak metin “öğrenci profili” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde yer alan öğrenci profilinin yerleştirildiği zemin olan “ontolojik bütünlük, epistemolojik bütünlük, zamansal bütünlük, aksiyolojik olgunluk” başlıkları dikkate alınarak öğrenci profilinin iki bütünlük alanı “yetkin ve erdemli insan” yetiştirme hedefi on profil özelliğine ayrılmıştır. Bu on profil özelliği ise alt bileşenlere ayrılarak öğrenci profili oluşturulmuştur. Belirlenen öğrenci profili bütünlük alanları ve alt bileşenleri “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4.’de çıkartılmıştır.

Tablo 4. Öğrenci profili içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ilişkin bulgular

No	Profil Özelliği	Profil Bileşeni	Sürdürülebilir Kalkınma hedefi
1	Ahlaklı	Adil	Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
		Başkalarının haklarına saygı duyan	Eşitsizliklerin Azaltılması
		Tabiata ve toplumsal sorunlara duyarlı	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		Saygılı	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
2	Bilge		Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
3	Cesaretli	Girişimci	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
		İnisiyatif alan	Sorumlu Üretim ve Tüketim
4	Estetik	Destekleyici	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
5	İradeli		Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
6	Merhametli	Şefkatli	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		Paylaşımçı	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		İyiliksever	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		Yardımcı	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
7	Sağlıklı	Temiz	Temiz Su ve Sanitasyon
		Sağlıklı beslenen	Sağlık ve Kaliteli Yaşam
8	Sorgulayıcı	Problem çözen	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		Esnek	Nitelikli Eğitim
		İş birliği yapabilen	Amaçlar İçin Ortaklıklar
		Araştırmacı	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
9	Üretken	Hayal ve hedefleri olan	İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme/ Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
		Çalışkan	Nitelikli Eğitim
		Öğrenmeye istekli	Nitelikli Eğitim
		İletişime ve dayanışmaya açık	Amaçlar İçin Ortaklıklar, Açlığa Son, Yoksulluğa Son
		Yaratıcı	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
10	Vatansever	Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilen	Eşitsizliklerin Azaltılması

İncelenen öğrenci profil özelliği başlığında elde edilen bulgularda on profil özelliğinden yedi profil özelliğinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” ile örtüştüğü görülmektedir. Tablo 4.’de belirtilen yedi profil özelliği, profil bileşeni doğrultusunda kalkınma hedefleri ile eşleştirilmiştir. Ancak üç profil özelliği (bilge, estetik, iradeli) sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik karşılık bulamamıştır.

Öğretim programları ortak metin “eğilimler” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde yer alan eğilimler işlevsellikleri ve yönetebilme durumları dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. Buna göre eğilimler; benlik eğilimleri, sosyal eğilimler ve entelektüel eğilimler olarak sıralanmıştır. Çalışma bulguları modelin sınıflandırma sırasına uygun olarak sürdürülebilirlik kalkınma hedeflerine göre değerlendirilmiştir.

Tablo 5. Benlik eğilimleri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

No	Benlik Eğilimleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
1	Merak	• Sanayi, Yenilikçilik ve Alt Yapı
2	Bağımsızlık	• Eşitsizliklerin Azaltılması
3	Azim ve Kararlılık	• Amaçlar İçin Ortaklıklar
		• İklim Eylemi
4	Kendine İnanma (Öz Yeterlilik)	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
5	Kendine Güvenme (Öz Güven)	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.

Benlik eğilimleri incelendiğinde: “Merak, Bağımsızlık, Azim ve Kararlılık” eğilimlerinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne yönelik olarak benzer amaçlar taşıdığı söylenebilir. Ayrıca, “Kendine İnanma, Kendine Güvenme” benlik eğilimlerin herhangi bir hedef ile eşleşmediği görülmektedir.

Tablo 6’da çıkartılan “Sosyal Eğilimler” ile “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” arasındaki ilişki incelendiği beş başlık altında toplanan “Sosyal Eğilimler ‘den üç tanesinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” ile örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 6. Sosyal eğilimler ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

No	Sosyal Eğilimler	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
1	Empati	• Yoksulluğa Son, • Açlığa Son, • Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, • Eşitsizliklerin azaltılması
2	Sorumluluk	• Sorumlu Üretim ve Tüketim, • İklim Eylemi • Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar • Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar
3	Girişkenlik	• İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme • Sanayi, Yenilikçilik ve alt yapı • Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar • Amaçlar İçin Ortaklıklar
4	Güven	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
5	Oyunseverlik	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.

Sosyal Eğilimler’den, “Empati, Sorumluluk, Girişkenlik” eğilimlerinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne yönelik olarak içerik sundukları görülmektedir. Bununla birlikte: “Güven, Oyunseverlik” eğilimlerinin herhangi bir hedefe yönelik içerik barındırmadığı görülmüştür.

Tablo 7’de verilen “Entelektüel Eğilimler” ile Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri arasındaki ilişki incelendiği zaman, on bir eğilimden beş eğilimin kalkınma hedeflerinde karşılığı olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Entelektüel eğilimler ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

No	Entelektüel Eğilimler	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
1	Uzmanlaşma	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
2	Odaklanma	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
3	Yaratıcılık	• Sanayi, Yenilikçilik ve alt yapı
4	Gerçeği Arama	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
5	Açık Fikirlilik	• Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, • Eşitsizliklerin Azaltılması
6	Analitik Düşünme	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
7	Sistematik Olma	• Amaçlar İçin Ortaklıklar
8	Soru Sorma	• Sudaki Yaşam • Karasal Yaşam
9	Şüphe Duyma	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
10	Eleştirel Bakma	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
11	Özgün Düşünme	• Sanayi, Yenilikçilik ve alt yapı

Tablo 7’ye göre: Yaratıcılık, Açık Fikirlilik, Sistematik Olma, Soru Sorma, Özgün Düşünme” eğilimleri kalkınma hedefleri ile örtüşmektedir. Ayrıca on bir eğilimden altı eğilimin (Uzmanlaşma, Odaklanma, Gerçeği Arama, Analitik Düşünme, Şüphe Duyma, Eleştirel Bakma) kalkınma hedeflerine yönelik içerik sunmadığı görülmektedir

Öğretim programları ortak metin Türkiye yüzyılı maarif modeli içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli başlığı altında verilen metin içeriğinde yer alan amaç cümlelerinden, “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne ilişkin çıkartılan maddelerin incelenmesinde yedi kalkınma hedefine karşılık geldiği görülmüştür.

Tablo 8. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Her öğrencinin kendini tanıması ve keşfetmesine imkân tanınarak ilgi, ihtiyaç, yetenekleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci inşa edilir.	Nitelikli Eğitim
Öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim içinde olduğu, öğrenme sorumluluğunu aldığı öğrenme yaklaşımları etrafında şekillenir.	Nitelikli Eğitim
Yarıştırıcı ve ayırıştırıcı anlayışlardan uzak, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı benimsenmiştir.	Eşitsizliklerin Azaltılması
Bilim ve teknolojinin üretici ve yöneticisi olan, dijital yetkinliğe ve hayat boyu öğrenme kültürüne sahip fertler yetiştirmek hedeflenir.	Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı
Öğrencilerin disiplinler üstü ve disiplinler ötesi deneyimler ile ilgi alanlarını keşfetmeleri, yeteneklerini geliştirmeleri, toplum bilincine sahip aktif vatandaşlar olmaları için okul dışı öğrenme deneyimleri sunan program dışı etkinliklere yer verilmiştir.	Nitelikli Eğitim Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar Amaçlar İçin Ortaklıklar.

Tablo 8’e göre “Nitelikli Eğitim” hedefinin üç maddeye karşılık geldiği, diğer maddelerin ise “Eşitsizliklerin Azaltılması, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Amaçlar İçin Ortaklıklar” gibi hedeflerle paralellik gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Öğretim programları ortak metin “kavramsal beceriler” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programları ortak metninde yer alan “Kavramsal Beceriler” çerçevesinde yer alan yirmi adet Bütünleşik Beceri ‘den iki becerinin, “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” ile örtüştüğü görülmektedir. Bütünleşik Beceriler ‘den, “Çelişki Giderme Becerisi ve Çözümleme Becerisi” kalkınma hedeflerine karşılık gelmektedir.

Tablo 9. Bütünleşik beceriler ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

No	Bütünleşik Beceriler	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
1	Çelişki Giderme Becerisi	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Eşitsizliklerin Azaltılması, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar.
2	Çözümleme Becerisi	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Eşitsizliklerin Azaltılması, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar.

Tablo 9’da verilen yirmi becerinin on sekiz tanesi (gözlemleme becerisi, özetleme becerisi, sınıflandırma becerisi, bilgi toplama, becerisi karşılaştırma, becerisi, sorgulama becerisi, genelleme becerisi, çıkarım yapma becerisi, gözleme dayalı tahmin etme becerisi, mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme becerisi, yapılandırma becerisi, yorumlama becerisi, yansıtma becerisi, muhakeme becerisi, değerlendirme becerisi, tartışma becerisi, mantıksal denetleme becerisi, sentezleme becerisi) kalkınma hedeflerine yönelik olarak içerik barındırmadığı görülmüştür.

Tablo 10’da belirtilen “Üst Düzey Düşünme Becerileri: Problem Çözme Becerisi ve Eleştirel düşünme Becerisi Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne yönelik içerik sunmaktadır.

Tablo 10. Üst düzey düşünme becerileri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Üst Düzey Düşünme Becerileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Karar Verme Becerisi	-
Problem Çözme Becerisi	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, Nitelikli Eğitim, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Temiz Su ve Sıhhi Koşullar, Erişilebilir ve Temiz Enerji, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, İklim Eylemi, Sudaki Yaşam, Karasal Yaşam, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar
Eleştirel Düşünme Becerisi	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, İklim Eylemi, Sudaki Yaşam, Karasal Yaşam, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar

Tablo 10’a göre “Karar Verme Becerisi” kalkınma hedeflerine yönelik içerik sunmamaktadır. Ayrıca diğer iki beceri sürdürülebilirlik Kalkınma Hedeflerinin tamamı ile örtüştüğü görülmektedir.

Öğretim programları ortak metin “sosyal-duygusal öğrenme becerileri” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programları ortak metninde yer alan “Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri” içeriği çerçevesinde, “Benlik Becerileri, Sosyal Yaşam Becerileri, Ortak/Birleşik Beceriler” sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirilmiştir.

Tablo 11’de incelenen “Benlik Becerileri” üç alt beceri ile değerlendirilmiş olup, üç beceriden sadece birinin kalkınma hedefleri ile eşleştiği görülmektedir.

Tablo 11. Benlik becerileri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Benlik Becerileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi)	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi)	Nitelikli Eğitim, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi)	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.

Tablo 11’e göre “Kendini Düzenleme Becerisi” kalkınma hedeflerinden: “Nitelikli Eğitim, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme” ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Ayrıca iki becerinin herhangi bir hedef ile örtüşmediği görülmektedir.

Tablo 12’de çıkarılan “Sosyal Yaşam Becerileri” ile “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” arasındaki ilişki incelendiğinde: “İletişim Becerisi, İş Birliği Becerisi ve Sosyal Farkındalık Becerisi”nin tamamının kalkınma hedeflerinin bazıları ile örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 12. Sosyal yaşam becerileri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Sosyal Yaşam Becerileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
İletişim Becerisi	Amaçlar için Ortaklıklar Eşitsizliklerin Azaltılması
İş Birliği Becerisi	Eşitsizliklerin Azaltılması, Amaçlar için Ortaklıklar İklim Eylemi
Sosyal Farkındalık Becerisi	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, Nitelikli Eğitim, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar.

Tablo 12’ye göre “Sosyal Farkındalık Becerisi” kalkınma hedeflerinin tamamı ile örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 13’de yer alan “Uyum Becerisi, Esneklik Becerisi, Sorumlu Karar verme Becerisi”nin kalkınma hedeflerine karşılık gelen içerik sunduğu görülmektedir.

Tablo 13. Ortak/ Birleşik becerileri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Ortak/Birleşik Beceriler	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Uyum Becerisi	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı Amaçlar için Ortaklıklar
Esneklik Becerisi	Yoksulluğa Son Açlığa Son Sudaki Yaşam
Sorumlu Karar Verme Becerisi	Yoksulluğa Son Açlığa Son Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam Sorumlu Üretim ve Tüketim Temiz Su ve Sanitasyon Erişilebilir ve Temiz Enerji Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar Sudaki Yaşam

Tablo 13’e göre verilen tüm beceriler kalkınma hedeflerinin bazıları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca, Ortak /Birleşik Beceriler ‘in kalkınma hedeflerinden çoğunlukla aynı hedeflere karşılık geldiği görülmektedir.

Öğretim programları ortak metin “erdem-değer-eylem çerçevesi” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programlarının ortak metninde vurgusu yapılan “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi” çatı değerler, modelin hedefleri ve değerler noktasında kalkınma hedefleri bağlamında incelenmiştir. Tablo 14.’e göre, “Adalet ve Saygı” çatı değerinin alt değerleri: “Vatanseverlik, Yardımseverlik, Özgürlük” değerlerinin kalkınma hedefleri ile eşleştiği görülmektedir. Ayrıca, “Dostluk, Sevgi, Dürüstlük, Aile Bütünlüğü” değerlerinin kalkınma hedeflerinde karşılığı olmadığı görülmektedir.

Tablo 14. Erdem-Değer-Eylem çerçevesi ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Çatı Değer	Modelin Hedefi	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Adalet Saygı	Sevgi	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Dostluk	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Vatanseverlik	Sorumlu Üretim ve Tüketim, Sudaki Yaşam, Karasal Yaşam
	Yardımseverlik	Açlığa son, Fakirliğe son
	Dürüstlük	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Aile Bütünlüğü	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
Sorumluluk Saygı i	Özgürlük	Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Eşitsizliklerin Azaltılması, cinsiyet eşitliği
	Duyarlılık	Sorumlu Üretim ve Tüketim, sudaki yaşam, Karasal yaşam
	Merhamet	Açlığa son, fakirliğe son
	Estetik	Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
	Temizlik	Temiz Su ve Sanitasyon, Erişilebilir ve Temiz Enerji

Çatı Değer	Modelin Hedefi	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Adalet Sorumluluk	Sabır	Açlığa Son, Yoksulluğa Son
	Tasarruf	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Çalışkanlık	İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı, Sorumlu Üretim ve Tüketim
	Mütevazılık	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Mahremiyet	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
	Sağlıklı Yaşam	Sağlık ve Kaliteli Yaşam

Çatı değerlerden “Sorumluluk ve Saygı” değerinin “Yaşanabilir Çevre” kapsamında: “Duyarlılık, Merhamet, Estetik, Temizlik” alt değerlerinin tamamının kalkınma hedeflerinde karşılık bulunduğu görülmektedir.

Adalet ve Sorumluluk çatı değerinin, “Huzurlu İnsan” model hedefi çerçevesinde; “Tasarruf, Çalışkanlık, Sağlıklı Yaşam” alt değerleri ile kalkınma hedefleri ile örtüştüğü söylenebilir. Bununla birlikte “Sabır, Mütevazılık, Mahremiyet” değerlerinin kalkınma hedeflerinde karşılığı olmadığı görülmüştür.

Öğretim programları ortak metin “okuryazarlık becerileri” içeriğinde yer alan sürdürülebilir kalkınma boyutlarına ve hedeflerine ilişkin bulgular

Öğretim programlarının ortak metni çerçevesinde yer verilen “Okuryazarlık Becerileri” içeriğinin kalkınma hedefleri bağlamında incelenmesi sonucunda: “Bilgi Okuryazarlığı, Dijital Okuryazarlık, Finansal Okuryazarlık, Görsel Okuryazarlık, Kültür Okuryazarlığı, Vatandaşlık Okuryazarlığı, Veri Okuryazarlığı, Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı” becerilerinin kalkınma hedeflerinde karşılık bulunduğu görülmektedir.

Tablo 15. Okuryazarlık becerileri ile sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Okuryazarlık Becerileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi
Bilgi Okuryazarlığı	Nitelikli Eğitim, Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Dijital Okuryazarlık	Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
Finansal Okuryazarlık	İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sorumlu Üretim ve Tüketim, Yoksulluğa son, Açlığa Son
Görsel Okuryazarlık	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.
Kültür Okuryazarlığı	Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Karasal Yaşam, Nitelikli Eğitim,
Vatandaşlık Okuryazarlığı	Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Üretim ve Tüketim, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar için Ortaklıklar
Veri Okuryazarlığı	Amaçlar İçin Ortaklıklar
Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı	Yoksulluğa Son, Açlığa Son, Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam, Nitelikli Eğitim, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Temiz Su ve Sıhhi Koşullar, Erişilebilir ve Temiz Enerji, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, İklim Eylemi, Sudaki Yaşam, Karasal Yaşam, Barış Adalet ve Güçlü Kurumlar, Amaçlar İçin Ortaklıklar.
Sanat Okuryazarlığı	Kalkınma hedeflerine yönelik içerik yer almamaktadır.

Tablo 15’de göre öğretim programlarına “Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı” becerisinin ayrı bir başlıkta verilmiş olduğu ve kalkınma hedeflerinin tamamına yönelik içerik barındırdığı görülmektedir. Ayrıca, “Sanat Okuryazarlığı”nın kalkınma hedeflerinden herhangi biri ile örtüşmediği görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğretim programlarının temel yaklaşımı ile ilgili genel amaç vurgusu yapan cümleler “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” doğrultusunda incelendiğinde “Nitelikli Eğitim, Amaçlar İçin Ortaklıklar, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sanayi, Yenilikçilik ve Alt Yapı, İklim Eylemi” hedefleri ile örtüştüğü görülmüştür. Bu doğrultuda, öğretim programlarının temel yaklaşımlarının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile uyumlu olduğu sonucuna varılabilir. Buna bağlı olarak nitelikli eğitimin sağlanması ile bireylerin eşitsizliklerin azaltılması ve yenilikçilik gibi alanlarda etkin olmaları teşvik edilmektedir (Başgelen Akkaş, 2019). Ayrıca, ortaklıklar ve iklim eylemi konularında bilinç kazandırarak, geleceğin sorumlu bireylerinin yetişmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Öğretim programları ortak metninde belirtilen genel amaçların; “Nitelikli Eğitim, Sanayi, Yenilikçilik ve Alt Yapı, Amaçlar İçin Ortaklıklar, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme” Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nin programların ortak genel amaçları ile örtüştüğü söylenebilir. Bu bağlamda, eğitim programlarının sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu olması, hem bireylerin kişisel gelişimine katkı sağlamakta hem de ülkenin uzun vadeli kalkınma planlarına destek sunmaktadır (Bulut & Çakmak, 2018). Ancak, bu hedeflerin sahada ne ölçüde gerçekleştirilebildiği ve uygulamada karşılaşılan zorlukların neler olduğu üzerinde daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Eğitim politikalarının bu uyumu sürekli kılabilmesi için, geri bildirim mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesi önem arz etmektedir.

İncelenen öğrenci profil özelliği başlığında elde edilen bulgulara “Bilgi, Estetik, İradeli” dışında 7 profil özelliğinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri” ile örtüştüğü görülmüştür. Bu değerlendirme, öğrenci profilinin sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle ne derece uyumlu olduğunu ortaya koyarak, eğitimin sadece akademik bilgi aktarımı değil, aynı zamanda toplumsal ve çevresel sorumluluk bilincini de geliştirmesi gerektiğini göstermektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin küresel sorunlara duyarlı, çözüm odaklı ve etik değerlere sahip bireyler olarak yetişmesini desteklemektedir (Giangrande ve ark., 2019). Sonuç olarak, bu tür bütüncül bir eğitim modeli, geleceğin liderlerinin ve bilinçli vatandaşlarının yetişmesine katkı sağlayabilir.

Benlik eğilimleri incelendiğinde: “Merak, Bağımsızlık, Azim ve Kararlılık” eğilimlerinin “Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri”ne yönelik olarak benzer amaçlar taşıdığı söylenebilir. Benlik eğilimlerinden “Kendine inanma ve Kendine güvenme”nin kalkınma hedefleri ile örtüşmediği söylenebilir. Bu durum benlik eğilimleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında önemli bir ilişki olduğunu göstermektedir. Merak, bağımsızlık, azim ve kararlılık gibi benlik eğilimleri, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli rol oynayabilir. Bu eğilimler, bireylerin çevresel ve sosyal sorunlara yönelik farkındalığını artırabilir, yenilikçi çözümler üretmelerine yardımcı olabilir ve uzun vadeli hedeflere ulaşmak için gerekli motivasyonu sağlayabilir (Johan & Turan, 2016). Ancak, metinde belirtildiği gibi, bazı benlik eğilimleri sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle örtüşmeyebilir. Bu durum, kişisel hedefler ile toplumsal hedefler arasında potansiyel bir çatışmaya işaret edebilir. Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için, bireylerin kişisel eğilimleri ile toplumsal ihtiyaçlar arasında bir denge kurulması gerektiği söylenebilir. Gelecekteki araştırmalar, hangi benlik eğilimlerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu olmadığını ve bunun nedenlerini daha detaylı inceleyebilir. Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada olumlu etkisi olan benlik eğilimlerinin nasıl geliştirilebileceği konusunda stratejiler geliştirilebilir.

Sosyal Eğilimler kapsamında “Empati, Sorumluluk ve Girişkenlik” süreçlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne yönelik içerik sunması, toplumsal gelişim ve küresel hedeflere ulaşma açısından önemli bir bağlantıyı ortaya koymaktadır. Bu durum, bireylerin ve toplumların sürdürülebilir kalkınma için gerekli olan sosyal becerileri geliştirmelerine ve uygulamalarına olanak sağlamaktadır (Cebrián ve ark., 2020). Empati, farklı perspektifleri anlama ve küresel sorunlara duyarlılık geliştirme; sorumluluk, sürdürülebilir eylemler için bireysel ve kolektif yükümlülükleri üstlenme; girişkenlik ise, sürdürülebilir çözümler üretme ve uygulama konusunda proaktif davranma becerilerini desteklemektedir. Bu sosyal eğilimlerin Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri ile ilişkilendirilmesi, bütüncül bir yaklaşımla toplumsal dönüşümü hızlandırabilir ve küresel hedeflere ulaşmada etkili bir araç olarak kullanılabilir.

“Entelektüel Eğilimler” ile Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde, 11 entelektüel eğilimden 5’inin (Yaratıcılık, Açık Fikirlilik, Sistemati k Olma, Soru Sorma ve Özgün Düşünme) sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle doğrudan bağlantılı olduğu görülmektedir. Bu durum, entelektüel gelişimin sürdürülebilir kalkınma için önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Erkol, 2019). Bu beş eğilimin kalkınma hedeflerine entegre edilmesi, daha etkili ve yenilikçi çözümler üretilmesine katkıda bulunabilir ve sürdürülebilir kalkınma çabalarını güçlendirebilir.

“Nitelikli Eğitim” hedefi, incelenen gruplar arasında üç farklı madde veya alt hedefle ilişkilendirilmiştir. Bu, eğitim konusunun çok yönlü ele alındığını ve farklı açılardan değerlendirildiğini göstermektedir. Diğer gruplar, Birleşmiş Milletler’in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden bazılarıyla paralellik göstermektedir. Bu hedefler; Eşitsizliklerin azaltılması, Sanayi, Yenilikçilik ve Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklardır. Bu sonuç, incelenen grupların veya projelerin, küresel sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu olduğunu ve bu hedeflere katkıda bulunma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir (Cebrián ve ark., 2021). Ayrıca, elde edilen bulgular farklı alanlardaki çalışmaların birbiriyle ilişkili olduğunu ve sürdürülebilir kalkınma için bütüncül bir yaklaşımın önemini vurgulamaktadır. Gelecekteki politika oluşturma, proje geliştirme ve kaynak tahsisi süreçlerinde yol gösterici olabilir ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada stratejik bir yaklaşım sağlayabilir.

Öğretim programlarındaki Kavramsal Beceriler çerçevesinde yer alan Bütünleşik Beceriler ile Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında önemli bağlantılar bulunmaktadır. Özellikle, Çelişki Giderme Becerisi ve Çözümleme Becerisi’nin karşılıklı gelişimi, sürdürülebilir kalkınma için gerekli olan analitik ve problem çözme yeteneklerini desteklemektedir. Ayrıca, Üst Düzey Düşünme Becerileri kapsamındaki Problem Çözme Becerisi ve Eleştirel Düşünme Becerisi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne yönelik içerik sunarak, öğrencilerin küresel sorunları anlama ve çözüm üretme kapasitelerini geliştirmektedir (Tecimer ve ark., 2024). Bu beceriler arasındaki etkileşim ve örtüşme, eğitim programlarının sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular neticesinde “Kendi Düzenleme Becerisi” ve “Sosyal Yaşam Becerileri” ile kalkınma hedefleri arasında güçlü bir bağlantı olduğu görülmektedir. Kendi düzenleme becerisi, eğitim, sağlık ve ekonomik büyüme gibi önemli kalkınma hedefleriyle paralellik gösterirken, sosyal yaşam becerileri daha geniş bir yelpazede kalkınma hedefleriyle örtüşmektedir. İletişim, iş birliği ve sosyal farkındalık becerileri, birçok kalkınma hedefiyle uyumludur. Ayrıca, uyum, esneklik ve sorumlu karar verme becerileri de kalkınma hedeflerine katkıda bulunmaktadır (Özerdinç ve ark., 2022). Bu ilişkiler, bireylerin kişisel gelişiminin toplumsal kalkınmaya olan potansiyel etkisini vurgulamakta ve sürdürülebilir kalkınma için bu becerilerin önemini ortaya koymaktadır.

Öğretim programları ortak metni okuryazarlık çerçevesi bakımından incelendiğinde; sekiz farklı okuryazarlık türünün (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri ve

sürdürülebilirlik) kalkınma hedeflerinde karşılık bulması, eğitim sisteminin çağın gereksinimlerine ve toplumsal gelişim hedeflerine uygun olarak tasarlandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, öğrencilerin çok yönlü beceriler kazanarak gelecekteki toplumsal ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmalarını sağlayacak bir eğitim yaklaşımının benimsendiğini göstermektedir.

Genel olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 öğretim programları ortak metninde yer alan okuryazarlık becerileri, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde tasarlanmıştır. Bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri ve sürdürülebilirlik okuryazarlığı gibi çeşitli beceriler, öğrencilerin gelecekteki toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilecek donanıma sahip olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu becerilerin kalkınma hedefleriyle örtüşmesi, eğitim sisteminin güncel küresel trendlere ve ulusal kalkınma stratejilerine uyum sağladığını göstermektedir (Yıldırım, 2020). Sonuç olarak, bu okuryazarlık becerilerinin öğretim programlarına dahil edilmesi, öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini kazanmalarına ve ülkenin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmalarına olanak tanıyacaktır.

Öneriler

Öğretim programlarında sürdürülebilirlik hedefleri öğrenme çıktılarında daha net bir şekilde verilebilir. Örtük öğrenme yerine öğrencilere kalkınma hedefleri doğrudan öğretilebilir. Öğretim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlere yönelik olarak kalkınma hedeflerinin farkındalık düzeylerine ortaya koymaya yönelik çalışma yapılabilir. Araştırmacılar için öneri olarak Türkiye'deki müfredat modellerinin sürdürülebilirlik yeterlilikleri, diğer ülkelerin müfredatlarını ile karşılaştırılması önerilebilir.

Sınırlılıklar ve güçlü yönler

Araştırma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile güncellenen öğretim programlarını sürdürülebilirlik açısından incelemesi yönü ile özgün bir çalışma olması araştırmanın güçlü yönünü ortaya koymaktadır. Araştırmanın sınırlılığı ise öğretim programları ortak metni çerçevesinde ve sürdürülebilirlik kalkınma hedefleri karşılaştırılması yönü ile de araştırmacıları sınırlamaktadır.

KAYNAKLAR

Anor, C. E. (2024). Teaching sustainability in science education: Pre-service science teachers' perceptions of the role of indigenous knowledge. *African Journal of Research in Mathematics, Science and Technology Education*, 28(3), 373-388. <https://doi.org/10.1080/18117295.2024.2402143b>

- Ayvaz, A., & Ergun, M., (2025, 20-22 January). *Analysis of the sustainable living and recycling unit in the Maarif Model from the perspective of the theory of didactic transposition*. 12th International New York Congress of Academic Studies in Social, Human, Administrative and Educational Sciences (pp.661-676). New York, United States of America
- Başgelen Akkaş, L. (2019). *Sürdürülebilir kalkınma konusunda yapılan eğitim araştırmalarına yönelik doküman analizi* [Yayımlanmamış yüksek Lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Bulut, B. & Çakmak, Z. (2018). Sürdürülebilir kalkınma eğitimi ve öğretim programlarına yansımaları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2680-2697. https://dergipark.org.tr/pub/teke/issue/42447/511230#article_cite
- Cebrián, G., Junyent, M. & Mulà, I. (2021). Sürdürülebilir kalkınma için eğitimde yeterliliklere doğru güncel uygulamalar ve gelecekteki yollar. *Sürdürülebilirlik*, 13 (16), 8733. <https://doi.org/10.3390/su13168733>
- Cebrián, G., Mulà, I. & Junyent, M. (2020). Sürdürülebilir kalkınma için eğitimde yeterlilikler: Ortaya çıkan öğretim ve araştırma gelişmeleri. *Sürdürülebilirlik*, 12 (2), 579. <https://doi.org/10.3390/su12020579>
- Cutting, R., & Summers, D. (2016). Introducing education for sustainable development. R. Cutting ve D. Summers (Eds.). *Education for sustainable development in further education: Embedding sustainability into teaching, learning and the curriculum* içinde (s. 1-9). Palgrave Macmillan Published.
- Duyul, S., Duyul, Y., Kesman, M., & Kesman, M. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 5(3), 20262-20262. <https://uleder.com/index.php/uleder/article/view/562>
- Erkol, M. (2019). *Farklı öğretim etkinlikleri ile desteklenmiş öğrenme ortamının sürdürülebilir kalkınma konusuna etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Giangrande, N., Saloff Coste, M., Clarke, T., Penha-Lopes, G., Jackson, R., East, M., ... et al. (2019). Sürdürülebilir kalkınma için eğitimi değerlendirmek ve etkinleştirmek için bir yeterlilik çerçevesi: bm sürdürülebilir kalkınma hedefleri 4.7 zorluğunu ele alma. *Sürdürülebilirlik*, 11 (10), 2832. <https://doi.org/10.3390/su11102832>
- Gill, J. C., & Smith, M. (2021). Introduction: Geoscience for sustainable futures. In J. C. Gill & M. Smith (Eds.), *Geosciences and the sustainable development goals* (pp. xiii–xxi). Springer.
- Johan, K. & Turan, FM (2016). Proje Yönetiminde Sürdürülebilirlik için GPM P5 Standardını kullanan endüstriyel eğitim yaklaşımı: 21. yüzyılda sürdürülebilirlik yeterlilikleri için bir çerçeve. *IOP Konferans Serisi: Malzeme Bilimi ve Mühendisliği*, 160 (1), 012075. <https://doi.org/10.1088/1757-899x/160/1/012075>
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An Introduction to its methodology*. (4th. ed.). SAGE Publications, Inc.
- MacPherson, S. (2011). *Education and sustainability: Learning across the diaspora, indigenous, and minority divide*. (1th. ed.). Routledge.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis. An expanded sourcebook*. London. Sage
- Orr, D. W. (2004). *Earth in mind: On Education, environment, and the human prospect*. (2th.ed.). Island Press.
- Özerdinç, F., Kızılay, E., & Hamalosmanoğlu, M. (2022). Eğitimde sürdürülebilir kalkınma ile ilgili yapılan çalışmaların analizi: Bir meta-sentez çalışması. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 33–51. <https://doi.org/10.38122/ased.976188>
- Soysal, H., & Akbulut, S. (2024). 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan 5. Sınıf Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında sürdürülebilir kalkınma amaçlarının görünümü. *Journal of Emerging Educational Studies*, 1(1), 33-46. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14563283>
- Tecimer Altınel, Z., Hamalosmanoğlu, M., & Kızılay, E. (2024). Sürdürülebilir kalkınma için eğitim uygulamalarının öğrenciler üzerindeki etkisinin incelenmesi: Sistematiik bir inceleme çalışması. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-24. <https://dergipark.org.tr/en/pub/neueefd/issue/85157/1334064>

- Temur, S. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları ortak metninin kapsayıcı ölçme ve değerlendirme ilkeleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 50. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2025.13988>
- Tosun, A., & Gökçe, N. (2024). 2018 ve 2024 Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının sürdürülebilir kalkınma amaçları açısından incelenmesi. *The Journal of International Educational Sciences*, 11(40), 249-283. <http://dx.doi.org/10.29228/INESJOURNAL.78214>
- Ülçay, O. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli değerlendirmesi. *Ulusal Eğitim Toplum ve Dünya Dergisi*, 1(2), 70-75. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11097248>
- Yıldırım, G. (2020). Sürdürülebilirlik konusundaki eğitim araştırmalarının tematik olarak incelenmesi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 14(33), 70-106. <https://doi.org/10.29329/mjer.2020.272.4>
- Yıldırım, Y., & Çalışkan, A. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin 21. yüzyıl insan profili açısından değerlendirilmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(26), 204-220. <https://doi.org/10.55605/ejedus.1548121>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü Idea or Notion	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak Form the research hypothesis or idea	Güven KEMERKAYA Solmaz Damla GEDİK ALTUN Ali MEYDAN
Tasarım Design	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak To design the method and research design.	Güven KEMERKAYA Solmaz Damla GEDİK ALTUN Ali MEYDAN
Literatür Tarama Literature Review	Çalışma için gerekli literatürü taramak Review the literature required for the study	Güven KEMERKAYA Solmaz Damla GEDİK ALTUN Ali MEYDAN
Veri Toplama ve İşleme Data Collecting and Processing	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak Collecting, organizing and reporting data	Güven KEMERKAYA Solmaz Damla GEDİK ALTUN Ali MEYDAN
Tartışma ve Yorum Discussion and Commentary	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi Evaluation of the obtained finding	Güven KEMERKAYA Solmaz Damla GEDİK ALTUN Ali MEYDAN
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. No contribution and/or support was received during the writing process of this study.		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee Bu araştırma nitel yöntemle (doküman incelemesi ve içerik analizi) yapıldığı için Etik Kurul gereksinimi bulunmamaktadır. Since this research was conducted with qualitative method (document review and content analysis), there is no need for an Ethics Committee.		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.